

Stanislav Struhar

Cizinci

Dvě povídky

Stanislav Struhar: **Fremde Männer**

Kniha vychází s podporou rakouského Spolkového ministerstva pro výuku, umění a kulturu

Gefördert aus den Mitteln des Bundesministeriums für Unterricht, Kunst und Kultur

Copyright © Stanislav Struhar, 2019

Wieser Verlag GmbH, Klagenfurt/Celovec, 2019

Translation © Markéta Kliková, 2019

Doslov © Markéta Kliková, 2019

ISBN 978-80-7511-481-5

ISBN 978-80-7511-482-2 (e-pub)

ISBN 978-80-7511-483-9 (pdf)

Daniel

Sledoval ji, jak odkládá činku, sedá si, zavírá oči, pak ve fitness studiu zavládlo ticho. Plavé vlasy se jí jemně leskly, leskly se stažené do upnutého culíku, po hladké tváři se jí řinuly kapky potu, nepatrně pohybovala rty. Odložil ručník, přistoupil k oknu a vyhlédl ven, pozoroval nádherně nasvícenou nákupní třídu, pokojně se mu před očima otevírala. Nebe bylo temné, bez hvězd a bez měsíce, tak nízko se klenulo nad Vídní.

„Jsi v pohodě?“ zeptal se, když se k ní obrátil zpátky. Překvapeně k němu vzhlédla.

„Jasně. Co by ne?“

„Říkal jsem si, jestli ti není špatně.“

„Myslím, že jsem to dneska s tréninkem trochu přehnala.“

„To asi ano, měl jsem dojem, že snad nikdy neskončíš,“ prohodil. Zadívala se k oknu. Polohlasně se podivila, jestli už je venku taková tma, a on se jí zeptal, kde nechala kamarádku. Proč to potřebuje vědět? Protože opět dorazila bez ní, odpověděl a sledoval dění na ulici. Poznamenala, že kamarádka už nepřijde, s těmi slovy vstala a šla k němu.

„U nich není takový klid jako tady,“ podotkl s pohledem upřeným na kavárnu na protější straně silnice. „Ale mají ještě tři volné stolky. Neměla bys chuť zajít chvíli posedět?“

„Prosím tě, jak se vlastně jmenuješ?“

„Já jsem Daniel. A ty?“

„Sigrun.“

Když vyšel před budovu, stála už na ulici, čekala na chodníku. Oblékla si kraťasy a halenku, obojí v černé barvě, čerstvě umyté vlasy nespoutala do účesu, přes rameno se jí houpal bílý batoh. Popíchla ho, jestli mu to vždycky tak trvá, jestli je takový louda, a jemu neušlo, že jí přes rty přelétl úsměv. Do kavárny

vstoupila jako první a trochu si pospíšila až k poslednímu stolečku u okna. Posadili se a Daniel zapředl hovor otázkou, zda sem do fitka chodí už dlouho. Uhladila si vlasy za ucho a pohlédla k baru. Odpověděla, že ne, moc dlouho ne, a pohledem brouzdala po podniku.

„Já taky ne. Navíc mi docela trvalo, než jsem se přiměl začít cvičit. Ale ty jsi předtím určitě chodila jinam.“

„To jo, ale nedávno jsem se přestěhovala, teď bydlím kousek odtud,“ vysvětlila a on chtěl vědět, proč tolik trénuje. Protože chce zůstat v kondici, odpověděla, a Daniel přihlížel, jak dovnitř vstupují dva policisté.

„Co ti tady chtějí?“ procedil mezi zuby, ale vtom si všiml, že se strážníci usmívají a přátelsky se zdraví se servírkou. Sigrun prohodila, že sem zjevně zašli navštívit pohlednou číšnici, otočila se k oknu do ulice. Jemu se prý pokaždé při pohledu na strážce zákona stáhne žaludek. Jak to? Protože si hned myslí, že se něco stalo.

„Ale neboj, s policií jsem nikdy oplétačky neměl,“ dodal s úsměvem. „A doufám, že nikdy ani mít nebudu.“

„To záleží jen na tobě.“

„Ty ses s kamarádkou rozhádala?“

„Náhodou jsem zjistila, že mě s ní přítel podváděl.“

Když procitl, nořil se světlý a ztichlý pokoj do ranního světla. Chvilku se ještě válel, hleděl z okna, nakonec vstal, natáhl si kalhoty a přesunul se do obývacího pokoje. Seděla v křesle, oblečená, vlasy měla vykartáčované, strnule zírala do otevřené knížky, která jí spočívala na klíně. Popřál jí dobré ráno a ona k němu vzhledla. Tiše mu odpověděla na pozdrav a hned zase upřela zrak do knížky. Ptal se, jestli jí ten příběh vtáhl, jenže ona prý bohužel nerozumí jedinému slovu. Podotkl, že je škoda, že neumí česky. Ona na to, že jak se tak na tu řeč dívá, asi se ji ani nikdy nenaučí, načež se zajímala, jak to že tu má tolik českých knih. Vysvětlil, že většina z nich dřív patřila jeho rodičům, pak popadl košili, co se válela na pohovce.

„Narodil jsem se ve Vídni, ale doma jsme mluvili česky,“ dodal ještě, než si košili oblékl.

„Aha.“

„Možná sis na dveřích všimla, že mám české příjmení.“

„Spousta Vídeňáků má české příjmení,“ namítla a jemu neušlo, že si prohlíží starou fotografii na stolečku u knihovny.

„To jsou moji rodiče a ta holka se jmenuje Markéta, je to moje starší sestra.“

„Kolik jí je?“

„Dvaatřicet.“

„Jako mně. O kolik let je teda starší než ty?“

„O pět. Narodila se ještě v tehdejší Československu.“

„Žijí všichni ve Vídni?“

„Markéta ano. Rodiče už jsou po smrti.“

„To je mi líto,“ pronesla, zaklapla knihu a odložila ji na stůl. Zakrátko vstala, rozloučila se a odešla.

Daniel se odšoural do kuchyně postavit vodu na čaj, vtom se ale rozdrnčel zvonek. Do domovního telefonu se ohlásila Markéta, zněla neklidně. Zabzučel jí, otevřel i dveře do bytu, odešel do obývacího pokoje a počkal před knihovnou. Markéta mu při vstupu do pokoje oznámila, že mu nese zpátky vrtačku, a on se jí zeptal, jestli si s ním dá čaj. Ráda, odpověděla a on se znovu odebral do kuchyně. Když se vrátil do pokoje, spatřil ji, jak si v křesle listuje onou českou knihou, ležela jí v klíně. Postavil šálky na stůl a ona s úsměvem vzhledla, prý jestli už zase čte tuhle knížku. Prohodil, že si v ní listoval, a ona dlaní uhladila stránku. Jestli si vzpomíná, jak jim z ní maminka předčítala? Jasně že ano. Markéta jakoby sama pro sebe poznamenala, že maminka vždycky tak krásně četla, zavřela knížku a odložila ji na stolek. Daniel se optal, zda Andrea s vrváním přiložila ruku k dílu.

„Ano, přesně jak slibovala, všechno jsme krásně zvládly.“

„Víš, že ti Andrejku pohlídám, kdybys chtěla vyrazit ven. Stačí jen zavolat.“

„Nechce se mi nikam chodit.“

„Jak to že ne?“

„Včera se mi ozval její otec. Zčistajasna zatelefonoval, že prý by si někdy Andreu mohl vzít a něco s ní podniknout.“

„To snad ne. Po roce dostal potřebu vidět dceru.“

„Andrejce se ale nechce. Řekla mu, že je nemocná.“

„A jak se potom cítila?“

„Byla jako opařená. Pak jsme se ale pustily do vrtání a to jí zas na tváři hrál úsměv.“

„Příště si ode mě ale necháte pomoci, bez řečí.“

„Všechno zvládneme samy, nikoho nepotřebujeme.“

„Tomu nevěřím.“

Mrkl na hodinky, sebral z pultíku na pokladně klíče a přešel ke dveřím, odemkl prodejnu. Vrátil se ke kase a pustil se do vybalování zbytku nového zboží, když vtom vstoupily dvě ženy, pozdravily a bez ostychu ho sledovaly a starší z nich odtajnila, že hledají Židovské muzeum. Nejspíš zabloudily, dodala ještě, on se na ně však usmál a poznamenal, že nezabloudily, muzeum najdou hned ve vedlejší uličce. Mladší žena podotkla, že tak pěkný obchod se suvenýry už dlouho neviděla, načež se jí Daniel zeptal, jestli jsou Němky. Přítakala a pohlédla na kulatý stůl, který vévodil středu místnosti, pak se na něj zase obrátila s dotazem, zda prodejna patří jemu, zda on je jejím majitelem. Vysvětlil, že ne, je tu jen zaměstnaný, a starší paní pohlédla k policím vedle dveří.

„Mohly bysme tu pořídit dárky, když už tu jsme,“ navrhla a rukou přejela sněžnou kouli s císařovnou Sisi. Společně si ženy prohlížely vystavené zboží, prošly si celý obchod, načež u pokladny s díky zaplatily a rozloučily se. Rozezvonil se mu telefon. Volala mu Markéta, prý kdy bude mít volný den. Odpověděl a ona se dál ptala, jestli už na ten den má nějaké plány. Ne. Jestli by mu mohla přivést Andrejku? Jasně, vezme ji na procházku, podniknou hezký výlet, odpověděl a vyzvídal, co právě dělá ona, zda je v práci. Potvrdila mu jeho domněnku a Daniel sledoval, jak se otevírají dveře a dovnitř vstupují dva muži a žena. Zajímal se, jestli je u ní rušno, ale prý ne, prý je v prodejně úplně sama, je u ní pusto a prázdko. Daniel odvětil, že má zákazníky a musí končit, pak mobil zastrčil do kapsy a muže se ženou pozdravil. Přijeli ze Švýcarska, všichni tři z Basileje, ve Vídni jsou poprvé. Vyptávali se na pamětihodnosti, které je ve Vídni potřeba vidět, zjišťovali, kde se dá dobře

najíst. Většina suvenýrů jim připadala nevkusná, ovšem do oka jim padly pohlednice s motivem Vídně. Hlavně aby se obchodu dařilo, poznamenali ve dveřích a Daniel přihlížel, jak se před výlohou zastavila skupina asijských turistů, pozoroval, jak pozvolna vplouvají do prodejny. Žena, která skupinu prováděla, plynule mluvila hezkou němčinou, z hlasu jí prýštila vlídná radost. Rozpovídala se, co všechno chtějí ve Vídni spatřit, vykládala, co všechno mají v plánu, nakonec pomohla skupince s výběrem suvenýrů a počkala, až všichni dofotografují. Sotva skupina s průvodkyní obchod opustila, rozléty se dveře znovu a dovnitř vstoupila dvojice, kluk s holkou, mladičkový pár, působili velmi křehce. Plaše se usmívali, pozdravili úklonkem hlavy a obrátili se ke kulatému stolu. Danielovi neušlo, že spolu mluví česky, slyšel, jak chlapec dívce říká, že si může koupit cokoli, po čem zatouží. Slečna si na stole vybrala magnet na lednici, ale při pohledu na cenu ho zase položila zpátky, prý je moc drahý, tak ho nechce. Ne, tak drahý zase není. Je, trvala si na svém dívka, pro ni je všechno moc drahé, nebudou si tu moct dovolit vůbec nic, na nic ve Vídni nemají. Odmlčeli se, a když Daniel znovu pohlédl jejich směrem, spatřil, jak mladík svou slečnu líbá, láskyplně ji hladí po vlasech. Zato jsou ale šťastnější než mnozí, co tu žijí, poznamenal chlapec a dívka se usmála, tiše se zachichotala. Prohlásil, že pokud si nic nevybere, koupí jí něco on, a dívka ho chytla za ruku, jemně mu palcem přejela po prstech. Co prý jí tedy koupí, zajímalo ji a on ji zavedl k regálu s vyskládanými tričky. S úsměvem vytáhl jedno bílé a beze slova ho dívce podal. *I Love Vienna*, přečetla si nápis, zvedla k chlapci oči a prohlásila, že zatím neví, jestli Vídeň miluje, zatím ji přece nezná. Vždyť ale tvrdila, že je to krásné město a že by tu ráda žila. To ano, prohodila to v zámecké zahradě, protože ta zahrada je úplně pohádková, protože jí byla úplně unešená, a zasnila se. Mladík básnil, že se začnou pilně učit německy, půjdou spolu na kurz němčiny, pak si tu třeba najdou práci, dívka ho objala a pevně se k němu přivinula. Prý si myslela, že je jediná, která občas popustí uzdu fantazii. On prý vezme jakoukoli práci, úplně cokoli, aby tu mohli žít, a dívka se zeptala, jestli si má to tričko obléct hned. Ne, tady ne, až v kavárně,

na záchodě, brzdil ji chlapec, poté u pokladny zaplatili a stejně jako vstoupili, zase vyšli ven.

Markéta mu Andrejku přivedla až ke dveřím bytu, podřepla k ní a vlepila jí poslední pusku na tvář, česky prohodila, ať prý nezlobí. Nebudu, odpověděla malá německy, pak mamince zamávala na rozloučenou a vstoupila do obývacího pokoje.

„Vždyť nikdy nezlobí,“ řekl Daniel Markétě tak nahlas, aby to slyšela i Andrejka, a když se s Markétou rozloučil, zavřel dveře a pospíšil si do pokoje. Andrea seděla na pohovce, v ruce třímala ovladač, koukala na televizi a ani nedutala. Zeptal se, jestli by mu pomohla připravit něco k snědku, promluvil na ni česky. Odpověděla, že ráda, odpověděla německy a on se jí zeptal, zda by si přála, aby na ni mluvil výhradně německy. Pípla, že ano, a on se německy tázal, pročpak nechce používat češtinu. Protože se na ni ostatní dívají divně, když mluví česky.

„Dívají se na tebe, protože je ta řeč fascinuje. A mnozí z nich tě obdivují, že už teď ovládáš cizí jazyk.“

„Jenže já chci mluvit jen německy, stačí přece, když si někdy povídám česky s maminkou.“

„Teď už mám ale hlad,“ poznamenal a Andrejka vypnula televizi, seskočila z pohovky a následovala ho do kuchyně. Když se vrátili s hotovým jídlem do obývacího pokoje, znovu zapnula obrazovku a vcukuletu vyhledala kanál, kde běžel její oblíbený seriál. Po skončení epizody umyla nádobí, a pak se pustila do kreslení kočky. Daniel vyzvídala, zda ta kočička spinká. Prý ale ne, prý je mrtvá. Pročpak umřela? Protože nikoho neměla, protože se cítila strašně osamělá. Byla smutná a hladová, proto umřela, dodala ještě Andrea a Daniel se vyptával, proč nakreslila mrtvou kočku, jak ji něco takového napadlo. Protože s maminkou na ulici jednu takovou viděly.

„A ty ji nemůžeš pustit z hlavy, vid’?“

„Jo, strašně moc si přeju kočičku, ale maminka doma žádné zvíře nechce. Říkala jsem jí, že se o číču postarám, ale prý jsem na to ještě malá.“

„Kočku ti bohužel koupit nemůžu, to by se na mě maminka zlobila, ale napadá mě něco jiného, nejprve ale vyrazme na

výlet,“ prohodil a zakrátko už vyšli ven a odjeli k Dunajskému kanálu. Usedli do trávy, uvelebili se ve vlahém stínu a Andrea ho upozornila na racky kroužící nad vodou v záplavě jemných slunečních paprsků.

„Příště s sebou vezmeme rackům krmení, určitě mají hlad,“ prohlásil a rozpovídal se, jak někdy s její maminkou a jejich rodiči zajeli k Dunajskému kanálu, jak moc se jim pokaždé u vody líbilo. Přesně takhle tu tehdy létali racci, křičeli, nic se tu nezměnilo. Andrea zničehonic poznamenala, že by si strašně přála babičku a dědečka, vždyť nemá dokonce ani tetu.

„Máš přece mě.“

„Všechny děti, co znám, mají babičku a dědečka, dokonce i tetu,“ pokračovala, jako by ho neposlouchala, pak se od něj odvrátila a zadívala se do dále kanálu.

„Ale zase nemají takového strejdu jako ty,“ konstatoval a Andrejka si opřela hlavu o jeho paži.

„Někdy jsem strašně sama.“

„To znám,“ zamumlal, a když se odmlčela, vzal ji za ruku a procházel se s ní podél vody, vyprávěl, jak daleko lze doplout lodí, jmenoval země a zmiňoval jazyky, kterými se hovoří v povodí Dunaje. V jedné zahradní restauraci jí objednal zmrzlinu, a poté co opustili břeh, zavedl ji do obchodu s uměleckými potřebami. Vybral ty nejkrásnější barvy a skicáky, dokonce koupil i malý malířský stojan a venku na ulici se zeptal, co namaluje ze všeho nejdřív. Odpověděla, že Dunajský kanál a racky, a on podotkl, že se při malování snad už nebude cítit osaměle. Po příchodu domů se zajímal, zda už někdy navštívila fitness studio. Prý ne. A zdalipak by do jednoho chtěla nahlédnout? Odpověděla, že ráda, a celou cestu vyzvíдалa, jak se v takovém fitku cvičí, co všechno se tam dá dělat. Ve fitness centru se však odmlčela a Daniel sledoval, jak si Andrejka kousek po kousku prohlíží celý prostor, sledoval, jak je zaražená.

„Tolik lidí jsem tu ještě neviděl,“ utrousil a zavedl ji k nejbližšímu oknu, k jedinému dosud volnému místu. Brzy většina z nich odejde domů, poznamenal ještě, vtom si všiml Sigrun posilující u okna úplně vzadu. Honem se otočil k Andrejce, ale sotva se pustili do cvičení, postřehl, že k nim Sigrun míří.

„Jakpak se jmenuješ?“ zeptala se Sigrun dívky.

„To je Andrea, moje neteř,“ vysvětlil Daniel a Sigrun k nim podřepila.

„Takhle se to nedělá,“ upozornila Andrejku a ta sklopila pohled. „Mám ti ukázat, jak na to?“

„Ano,“ zašvitořila Andrejka a Sigrun se napřímila, vzala ji za ruku a odvedla ji na své místo, cosi jí šuškala do ucha. Po cvičení společně odešly, odběhly do sprch, a když Daniel vyšel před budovu, stály už venku, čekaly na chodníku. Příště budou zase trénovat spolu, vyzvonila mu Andrejka a Daniel si všiml, že má vlasy zastrčené za uchem, stejně jako Sigrun. Ta však podotkla, že bude Andrejka potřebovat cvičební úbor, a pohladila dívku po zádech, pak společně přešli přes ulici a zapadli do kavárny. Sigrun nechala Andrejku objednat zákusky a nápoje a u stolu se jí věnovala, povídala si s ní o škole.

„Při vyučování musíš dávat pozor a pilně se učit,“ prohodila po chvíli Sigrun vlídně a Andrea se usmála.

„To ano. Ale chtěla bych být stejně silná jako ty. Vždycky jsi byla taková silačka?“

„Vyrůstala jsem na kraji města, v Rodaunu, u kalksburského hřbitova, je to tam pěkně zelené, nedaleko je hezká vinice a do lesa, co by kamenem dohodil. Často jsem tam byla sama, a když jsem šla sama ven, tak jsem dost běhala, prostě jsem sportovala.“

„Nemáš sourozence?“

„Ne.“

„Já taky ne.“

„Mám jenom tátu.“

„A kde je maminka?“

„Moje maminka zemřela,“ vysvětlila Sigrun a Andrejka se tiše zeptala, jestli jí maminka moc schází. Ano. A měla v Rodaunu kamarády? Sigrun odpověděla, že jen pár, vtom Danielovi zazvonil mobil. Volala Markéta, chtěla vědět, jak se jim daří, zjišťovala, kdy přivede Andrejku domů.

Když vstoupil do obývacího pokoje, seděla Sigrun na pohovce, s nohou přes nohu, a listovala publikací s fotografiemi. Ptal

se, co tu tak pěkně voní, ta vůně je mu povědomá. Buchtičky s vanilkovým krémem, odpověděla a on se usmál, zarazil se v půlce kroku. Buchtičky s krémem, prohlásil česky. Maminka je prý občas dělávala, dodal německy a Sigrun se pokoušela říct česky buchtičky s krémem. Opakovala to tak dlouho, dokud to nevyslovila správně, pak se společně přemístili do kuchyně.

„Jako od maminky,“ poznamenal po ochutnání, a když se uvelebili u stolečku v obýváku, zeptal se, kdy byla na nákupu.

„Hned jak jsem vstala.“

„Co vlastně děláš?“

„Jsem u záchranářů,“ vysvětlila zdráhavě a on na ni překvapeně pohlédl.

„Třeba mě někdy zachráníš,“ zavtipkoval, ale ona se jeho pohledu vyhnula.

„Jeden nikdy neví,“ utrousila krátce.

„A já už si myslel, že jsi kuchařka.“

„Jak tě to napadlo?“

„Protože vaříš tak lahodné buchtičky s krémem.“

„A co tvoje maminka? Kde ta se to naučila?“

„Od svojí mámy.“

„Já se je naučila od sousedky. Tehdy jsem chtěla rodiče překvapit.“

„To na tebe musela být sousedka hrdá. Děláš buchtičky někdy pro tátu?“

„Ne.“

„Proč ne?“

„Protože s ním nejsem v kontaktu.“

„Jak to že s ním nejsi v kontaktu?“

„Nechci o tom mluvit,“ odvětila a vyptávala se, co dělá on, čím se živí. Odpověděl a ona vyzvídala, proč pracuje jen na půl úvazku, jestli nevydělává moc málo, proč si nehledá ještě jinou práci. Namítl, že najít si jinou práci není jen tak.

„V tom obchodě jsem vlastně začínal,“ pokračoval po chvíli, „protože jsem původně chtěl studovat, takže to byla ideální brigáda.“

„A proč teda nestuduješ?“

„Protože už si na to nevěřím.“